

NYTT VIKINGTIDSMUSEUM, BYGDØY - MANDAT PROSJEKTPROGRAM FOR KHM_s LEVERANSER

Vedtatt av KHM_s styre 13. mai 2016

(Justert 02.10.17 i samsvar med vedtak i VTM-prosjektets styringsgruppe 21.09.17 i henhold til fullmakt).

1. Bakgrunn og begrunnelse for prosjektprogrammet

Kulturhistorisk museum har i dag tre hovedlokaliteter: Vikingskipshuset på Bygdøy, Historisk museum på Tullinløkka og magasin-, laboratorie- og kontorlokaler i et leiebygg på Økern.

Regjeringen v/Kunnskapsdepartementet gjorde i juni 2013 vedtak om konseptvalg for KHM. Vedtaket innebar at KHMs museumsvirksomhet også for fremtiden skal foregå på nevnte tre lokaliseringsteder.

Museet på Bygdøy skal utvides fra eksisterende vikingskipshus til et større anlegg for visning av alle deler av KHMs rike vikingtidssamling. Konseptvalget ble gjort på bakgrunn av gjennomført KS1 og en utredning fra en internasjonal ekspertgruppe som vurderte risiko ved ulike scenarier knyttet til fremtidig bevaring og formidling av vikingskipene og den tilhørende samlingen.

Målet om etablering av et nytt vikingtidsmuseum er forankret gjennom flere vedtak i UiOs og KHMs styre i perioden 2012-2014, og i KHMs «Strategi 2020», fastsatt av KHMs styre 5. februar 2015.

Statsbygg fikk i januar 2014 i oppdrag fra Kunnskapsdepartementet om å gjennomføre en internasjonal design- og plankonkurrans for prosjektet, og å føre dette fram til et «.. skisseprosjekt for utvidelse og nybygg for vikingtidssamlingen på Bygdøy.» Den samlede arealrammen for det nye anlegget var fastsatt til 13000 kvm. brutto. KHM og UiO v/eiendomsavdelingen har samarbeidet nært med Statsbygg i arbeidet med videreutvikling av prosjektet, først i form av utkast til Byggeprogram, senere i utformingen av programmet for plan- og designkonkurransen og spesifiseringen av et eget prosjekt som skal ivareta hensynet sikkerheten for samlingene i byggeprosjektet. KHMs ulike innspill var fundert i en konseptutredning som KHM og EA i fellesskap hadde utarbeidet i perioden 2013-14, «Grunnlagsdokument for plan- og designkonkurrans og regulering.»

Vinner av arkitektkonkurransen er arkitektfirmaet «AART architects» for prosjektet «Naust». Endelig kontrakt mellom Statsbygg og arkitekten vil være på plass 24. juni 2016. Arbeidet med slutføring av skisseprosjekt vil fortsette frem til årsskiftet 2016/17. Øvrige viktige milepæler vil være KS2-utredning og endelig finansieringsvedtak i 2018/19, byggestart 2020 og åpning for publikum i 2022/23.

2. Prosjektprogrammets ønskede gevinster og effekter

Kunnskapsdepartementet har fastsatt samfunns mål og effektmål for prosjekt nytt Vikingtidsmuseum. Til hvert av effektmålene er det knyttet nærmere spesifiserte gevinster. Effektmål og gevinster er styrende både for byggeprosjektet og for KHM's prosjektprogram.

Samfunns mål

Sikre befolkningen og kommende generasjoner tilgang til kulturhistorisk kunnskap om og forståelse av vikingtiden.

Effektmål

1. Bevare samlingene for kommende generasjoner på en museumsfaglig forsvarlig måte:

- Liten eller ingen nedbrytning av gjenstandene grunnet fysiske og kjemiske forhold
- Liten eller ingen risiko for skader på gjenstander ved uhell, brann, hærverk, vibrasjoner med mer.

2. Verdensledende museums - og forskningsinstitusjon innenfor vikingtid med bred nasjonal og internasjonal anerkjennelse for produksjon av ny kunnskap om vikingtiden:

- Internasjonale publikasjoner innen vikingtid på nivå 2 har økt med 50% i løpet av museets 5 første driftsår.
- Antall gjesteforskere innen vikingtidsstudier har økt med 50% i løpet av de første 5 driftsår.

3. Aktuelle og attraktive utstillinger og aktiviteter som kan muliggjøre en økning av besøkstallet:

- Det samlede besøkstallet øker med 75% innen 5 år etter åpning av det nye museet.
- Antall skoleklasser som tilbys omvisninger med eget pedagogisk opplegg øker med 100% innen 5 år etter åpning av det nye museet.
- Utstillinger og øvrige formidlingsaktiviteter blir eget studiemål for minst 5 grupper fra utenlandske museer hvert av de første 5 årene etter åpningen av det nye museet.

4. Bygningsutforming som legger rammer for hensiktsmessig arealdisponering, logistikk og rutiner, og fremmer tids- og kostnadseffektiv drift av alle museumsfunksjoner:

- Planløsning som gir effektiv publikumsflyt gjennom anlegget innenfor 75% økning i besøkstall.
- Økning av besøkstallet i lavsesong, oktober-april, med 150% innen 5 år etter åpningen av det nye museet.
- Teknisk struktur i anlegget dimensjoneres slik at nye og endrete løsninger kan integreres uten ombygginger de første 15 årene etter åpning.
- Hensiktsmessige og robuste materialvalg for å unngå ombygginger, utbedringer eller økning i bygningens driftsutgifter innenfor byggets 15 første leveår.

KHM's oppgaver i prosjektet

KHM skal gjennom deltagelse i byggeprosjektet, og gjennom delprosjekter på områder museet selv har hovedansvar, legge til rette for og aktivt bidra til at samfunns- og effektmålene skal kunne realiseres.

3. Ansvar, roller og arbeidsdeling

Kunnskapsdepartementet

Kunnskapsdepartementet er prosjekteier, gir overordnede føringer og sikrer finansiering av Statsbyggs prosjektleveranser.

Statsbygg

Statsbygg har ansvar for prosjektering og bygging det nye museumsanlegget. Oppfølgingen av prosjektet vil skje innenfor rammene av Statsbyggs prosjektstruktur, og etter styrings- og rapporteringslinjer fastsatt av Kunnskapsdepartementet og Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

- Prosjektledelse byggeprosjekt

- Prosjektledelse byggrelatert brukerstyr

- Prosjektledelse Sikringsprosjektet

Universitetsdirektøren/Eiendomsavdelingen, UiO

Eiendomsavdelingen, UiO er ansvarlig for at byggeprosjektet gjennomføres i henhold til prosjektmålene, og vil ha drifts- og forvaltningsansvaret for bygget etter ferdigstillelse

Eiendomsavdelingen har på vegne av universitetet ansvar for:

- Brukermedvirkning byggeprosjekt

- Brukermedvirkning byggrelatert brukerstyr

Eiendomsavdelingen har ansvar for teknisk drift av og sikkerhet i museet:

- Prosjektledelse teknisk drift og sikkerhet

Universitetsdirektøren har ansvar for finansiering av driften av det nye museet.

Kulturhistorisk museum, UiO

Kulturhistorisk museum er det nye museumsbyggets bruker. Museet er ansvarlig for at byggeprosjektet realiseres i tråd med museets behov og ambisjoner som bruker gjennom:

- Brukermedvirkning byggeprosjekt

- Brukermedvirkning brukerstyr

- Brukermedvirkning sikringsprosjektet

- Prosjektledelse sikring og klima

Kulturhistorisk museum har ansvar for publikumstilbud, utstillinger og formidlingskonsepter i det nye museet.

- Prosjektledelse utstillingsprosjekt, formidling og kommunikasjon

- Prosjektledelse kommersiell drift

Prosjektledelse organisering og museal bemanning
Brukermedvirkning teknisk drift og sikkerhet
Brukermedvirkning til finansieringsløsninger for driften

Samspeillet KHM og UiO/EA

KHM's bidrag i prosjektet vil ha sitt grunnlag i museets mangfold av fagligheter. Disse vil både være av forskningsmessig, museumsfaglig og teknisk-administrativ karakter. KHM's innsats vil kreve en prosjektorganisasjon der ansvar og roller er tydelig definert, og der innsatsen er samkjørt i forhold til prosjektets overordnede framdriftsplan. Omfanget og mangfoldet av oppgavene gjør det nødvendig å etablere dette som et eget prosjektprogram. Prosjektprogrammet beskriver Kulturhistorisk museums oppgaver og innsats i det samlede prosjektet. Noen deler av programmet vil være ledet av museet, andre deler av Statsbygg eller Eiendomsavdelingen, UiO. Der det ikke er entydig definert at prosjektlederansvaret ligger hos KHM, vil det ligge hos Statsbygg eller Eiendomsavdelingen, UiO. Ansvar for utarbeiding av prosjekt- og organisasjonsplaner vil da tilsvarende ligge hos disse. God brukermedvirkning fra KHM's side vil imidlertid være en viktig premiss også i disseprosjektene.

Internt ved UiO er det viktig at det etableres gode modeller for samarbeid og samspill mellom Eiendomsavdelingen og KHM, og at disse er fundert i en tydelig rolle- og ansvarfordeling mellom de to enhetene. Samarbeidet skal sikre effektiv og komplementær utnyttelse av tilgjengelig kapasitet og kompetanse ved de to enhetene.

Nærmere om prosjektmedvirkning ved KHM

A. Brukermedvirkning

Bruk av egne fagressurser i delprosjekter ledet av Statsbygg eller Eiendomsavdelingen i henhold til fastsatte prosjektplaner og gjensidig forpliktende avtaler:

Brukermedvirkning byggeprosjekt
Brukermedvirkning brukerutstyr
Brukermedvirkning sikringsprosjekt
Brukermedvirkning teknisk drift og sikkerhet
Brukermedvirkning til finansieringsløsninger museets drift

B. Prosjektledelse

Organisering og bemanning av delprosjekter hvor museet selv har ledelsen og prosjektansvar:

Delprosjekt sikring og klima
Delprosjekt nye utstillinger
Delprosjekt kommunikasjon, branding og kommersiell profil
Delprosjekt forskningssenter vikingtid

Utredning av modeller for organisering, finansiering og drift av det nye museet er forankret i KHMs linjeorganisasjon, med Seksjon for administrative støttesystemer som hovedansvarlig.

C. Prosjektkoordinering

KHMs bidrag inn i prosjektene vil bli ivaretatt av flere KHM-medarbeidere. Disse vil dels være prosjektdeltagere i EAs eller Statsbyggs prosjekter, dels prosjektledere og prosjektmedarbeidere i museets egne delprosjekter. KHM vil derfor ha behov for en egen koordineringsfunksjon. Denne ivaretas gjennom en programkoordinator og en koordineringsgruppe. I tillegg til samordning internt ved KHM, skal denne sikre god og hensiktsmessig samhandling med Eiendomsavdelingen og Statsbygg.

D. Overordnet prosjektstyring

De overordnede rammene for KHMs innspill i prosjektet vil bli besluttet og fulgt opp av prosjektprogrammets styringsgruppe. Denne ledes av KHMs museumsdirektør, som også har rollen som prosjekteier. Overordnede føringer og viktige policyavklaringer behandles i KHMs styre.

4. Tidsplan og milepæler

Overordnet tidsplan

Byggeprosjektets tidsplan vil være styrende for aktivitetene i KHMs prosjektprogram. Statsbygg legger pr. mai 2016 følgende overordnede tidsplan til grunn:

Byggeprosjektet - Statsbygg

Vinner ark. konk.	Skisseprosjekt	Forprosjekt	KS-2	Pol. besl.	Detaljprosjekt	Byggeperiode	Utstillingsbygging Prøvedrift	Museet åpner
-------------------	----------------	-------------	------	------------	----------------	--------------	-------------------------------	--------------

Definisjoner byggeprosjekt:

Skisseprosjekt

Videreutvikling av vinnerprosjektet som fysisk og funksjonelt konsept. Tekniske krav på overordnet nivå avklares og arkitektonisk løsning bearbeides. Skisseprosjektfasen inneholder normalt nærmere beskrivelser av materialbruk, konstruksjonsprinsipp, brannkonsept, lyd/akustikk, energi- og miljøløsninger, HMS-løsninger osv. Kvalitetssikring av kostnadsberegninger og spesifisering av videre planprosess foretas. God brukermedvirkning er essensielt.

Forprosjekt

Videreutvikling av funksjonell og fysisk struktur frem til beslutningsgrunnlag. Ferdigstilling og kvalitetssikring av tegninger og beskrivelser, systemvalg. Brukerkrav og tekniske krav er spesifisert tilstrekkelig til at omfang, kvaliteter og tilhørende budsjett er definert. Alternativvurderinger m/ alternative budsjettmessige konsekvenser vil ofte være en del av forprosjekt. Krav om behandling av forprosjektet i vernelinjen (AMU/LAMU).

Detaljprosjekt

Videre detaljering av tegninger og beskrivelser i forprosjektet. Utarbeiding av grunnlagsmateriale for innhenting av tilbud fra entreprenører. Detaljprosjektet vil normalt inneholde rombehandlingsskjemaer, dør- og vindusskjemaer, trappeskjema, skjema gulvbelegg, skiltings- og oppmerkingsplaner, belysningsplaner, signalanlegg og liste over fast innredning/inventar. Prosess rundt behov for anskaffelse av løst inventar bør senest avsluttes i løpet av detaljprosjektet.

KS-2

Kvalitetssikring av styringsunderlag og kostnadsoverslag for valgt prosjektalternativ (jfr. forprosjektet), før dette fremlegges for Stortinget for endelig beslutning. Vurdering av risiki knyttet til kostnader, fremdrift og ytelse er sentrale punkter.

KHMs koordinering av prosjektaktivitet i henhold til overordnet framdriftsplanen

Skisseprosjekt – 2016

Brukermedvirkning byggeprosjekt
Brukermedvirkning sikringsprosjekt
Brukermedvirkning teknisk drift og sikkerhet
Prosjektledelse sikring og klima

Forprosjekt - 2017

Brukermedvirkning byggeprosjekt
Brukermedvirkning brukerutstyr
Brukermedvirkning sikringsprosjekt
Brukermedvirkning teknisk drift og sikkerhet
Prosjektledelse sikring og klima
Prosjektledelse utstillingsprosjekt, formidling og kommunikasjon
Prosjektledelse organisering og museal bemanning

KS-2-analyse - 2017-2018

Bidra til leveransene av nødvendig underlagsmateriale til den eksterne konsulenten som skal gjennomføre KS-2-analysen.

Detaljprosjekt – 2019-2020

Brukermedvirkning byggeprosjekt
Brukermedvirkning brukerutstyr
Brukermedvirkning sikringsprosjekt
Brukermedvirkning teknisk drift og sikkerhet
Brukermedvirkning til finansieringsløsninger for driften
Prosjektledelse sikring og klima
Prosjektledelse utstillingsprosjekt, formidling og kommunikasjon
Prosjektledelse organisering og museal bemanning

Byggeperiode – 2020-2022

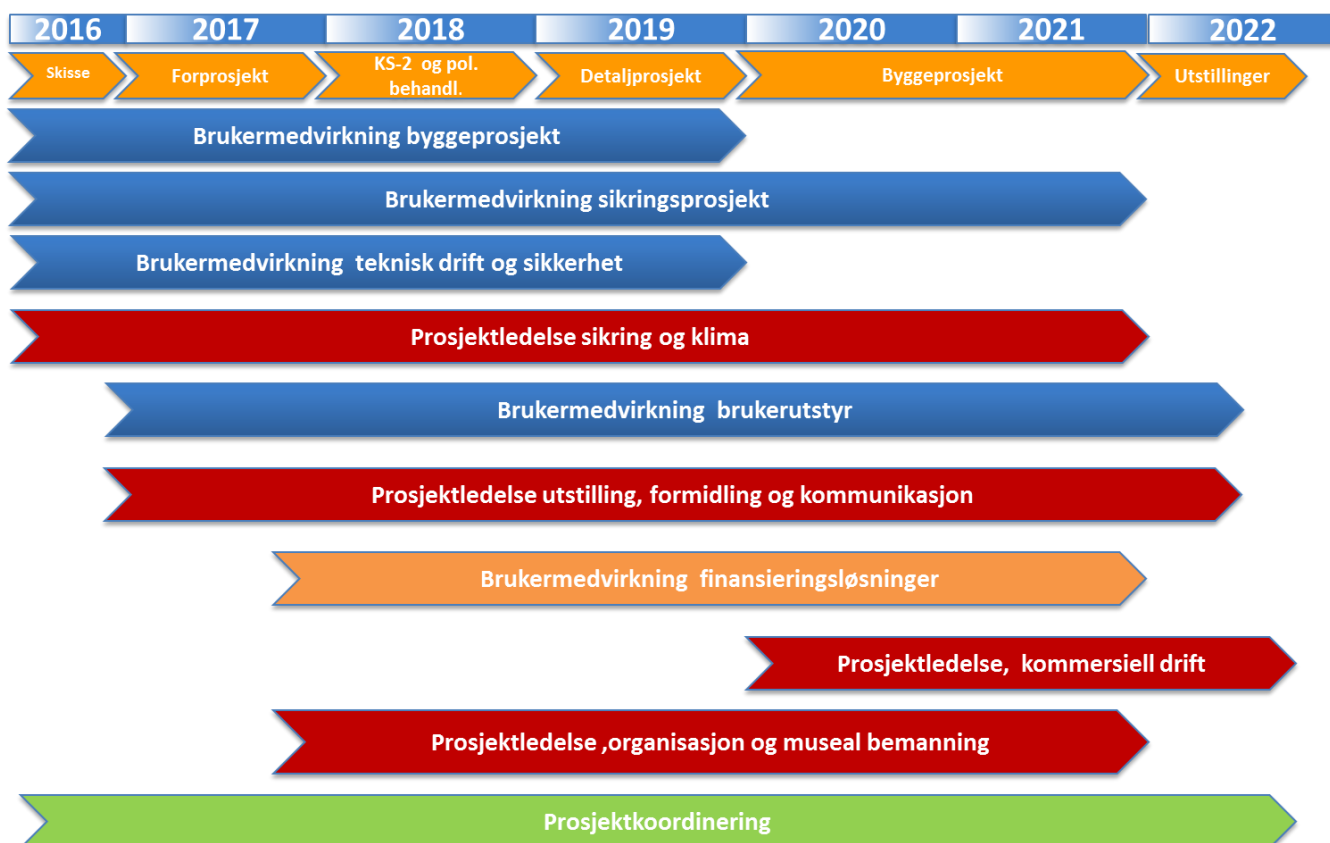
Brukermedvirkning brukerutstyr
Brukermedvirkning sikringsprosjekt
Brukermedvirkning til finansieringsløsninger for driften

Prosjektledelse sikring og klima

Prosjektledelse utstillingsprosjekt, formidling og kommunikasjon

Prosjektledelse kommersiell drift

Milepælsplan Vikingtidsmuseet

Blå prosjektlinjer: Ansvar EA/-Statsbygg

Røde prosjektlinjer: Ansvar KHM

Oransje prosjektlinje: Ansvar universitetsdirektøren

Beslutninger - hovedfaser

Viktige faser og tiltak i perioden 2016-2023 vil være:

- *Mandat* for prosjektprogrammet fastsettes av KHM's styre: mai 2016
- Prosjektet *overleveres prosjektorganisasjonens styringslinje* og settes i arbeid iht. til fastsatt mandat og fastsatt fullmaktsstruktur: juni 2016.
- *Overordnede avtaler* mellom KHM, Eiendomsavdelingen og Statsbygg om rammene for KHM's brukermedvirkning og om rolle- og ansvarsfordelingen innad ved UiO skal være på plass senest ultimo august 2016.
- *Mandater/rollebeskrivelser* for KHM's delprosjekter og delprosjektledere fastsettes av styringsgruppen i henhold til prosjektets behov og fremdrift.

- *Delprosjekter* m/delprosjektledere opprettes i samsvar med milepælsplanen 2016-2019. Delprosjektene organiseres og styres med basis i UiOs nye rammeverk for prosjektstyring.

5. Organisering og ansvar

KHM løser prosjektorganiseringen etter følgende linjemodell:

- KHM styre
- KHM direktør (prosjekteier)
- KHM's styringsgruppe
- Programkoordinator
- Koordineringsgruppe

Prosjektledelse:

- Sikring og klima
- Nye utstillinger
- Kommunikasjon, branding og kommersiell profil
- Forskningscenter vikingtid

Roller og ansvar – nærmere spesifisert

Styret: Vedtar prosjektprogrammets mandat, fastlegger overordnede føringer og mottar rapporter fra prosjekteier om hovedtrekk ved status og fremdrift. Alle leveranser og styringsdokumenter knyttet til avslutningen av prosjektets hovedfaser, og til øvrige sentrale milepæler, skal behandles av styret.

Prosjekteier (museumsdirektøren): Leder av styringsgruppen.

Styringsgruppen (SG) har følgende oppgaver:

- Ansvar for at prosjektet følger prosjektplaner og avtaler samt vesentlige økonomiske og administrative rammer
- Støtte og veilede programkoordinator og prosjektleder(e)
- Godkjenne prosjektplaner
- Godkjenne endringer og avvik i delprosjektene
- Godkjenne fullføring av delprosjektene ulike faser og gi klarsignal for oppstart av de neste fasene

Styringsgruppen har følgende medlemmer:

- Museumsdirektøren/prosjekteier
- Assisterende museumsdirektør
- En av KHM's seksjonsledere, utpekt av prosjekteier

- En representant for KHM's forskningsmiljø på vikingtid
- Representant UiOs eiendomsavdeling
- Ekstern repr. med museumsfaglig kompetanse

(Styringsgruppens sekretær: programkoordinator)

Programkoordinator har følgende oppgaver:

- Koordinator for prosjektprogrammet
- Ansvar for at tilfredsstillende prosjektdokumenter utarbeides for prosjekter hvor KHM har prosjektledelse
- Ansvar for at det finnes tilfredsstillende dokumenter som beskriver KHM's rolle i prosjekter der museet medvirker som bruker
- Sørge for at KHM leverer kompetanse og ressurser inn i prosjekter der museet medvirker som bruker
- Påse at brukermedvirkning alltid følges opp av relevante personer.
- Hovedkontaktpunkt mot UiO/Eiendomsavdelingen, koordinerer bestillinger til KHM fra EA og/eller Statsbygg.
- Lede arbeidet i koordineringsgruppen
- Rapportere løpende til prosjekteier om status og fremdrift i prosjektet
- Forberede sakene som skal fremlegges for styringsgruppen

Koordineringsgruppen har følgende ansvar:

- Koordinere arbeidet i prosjektprogrammet
- Drøfte og avklare spørsmål som kan besluttes under SG-nivå
- Avklare ressursbruk med prosjektene der KHM medvirker som bruker
- Koordinere arbeidet mellom prosjektene hvor KHM har prosjektledelse
- Orienterer om framdrift, resultater og avvik

Koordineringsgruppen sammensettes slik:

- Programkoordinator (leder)
- Lederne av alle aktive KHM-delprosjekter
- Ansvarspersoner i prosjekter og tematiske brukergrupper der KHM medvirker som bruker (EA og Statsbygg)
- Samlingsansvarlig vikingskipssamlingen, Arkeologisk seksjon
- Utstillingsdesigner, Utstillings- og publikumsseksjonen
- Museumslektor Vikingskipshuset, Utstillings- og publikumsseksjonen
- Representanter for vernelinjen og tjenestemannsorganisasjonene iht. bestemmelser om medvirkning fastsatt i lov- og avtaleverk.

Prosjektledere delprosjekter:

- Leder arbeidet i delprosjektgruppene innenfor rammer fastsatt av prosjektplaner og andre rammedokumenter.

Nærmere spesifikasjoner av roller og ansvar for enheter under SG-nivå fastsettes av prosjekteier og/eller styringsgruppe.

Medvirkning tjenestemannsorganisasjoner og verne linje

Medvirkning tjenestemannsorganisasjoner og verne linje ivaretas i henhold til gjeldende bestemmelser i Aml. m/forskrifter og Hovedavtalen m/tilpasningsavtale.

Interessentanalyse

Det skal gjennomføres interessentanalyse for prosjektprogrammet. Av særlig viktighet er det at det åpnes kanaler for kommentarer og påvirkning fra museets mange sluttbrukere - publikum, skoleverket, turistnæringen. Ansvar: Prosjektkoordinator

Overordnet modell for VTMs prosjektorganisasjon

EA har utarbeidet følgende overordnede modell for VTMs prosjektorganisasjon:

Nytt vikingtidsmuseum
Prosjektorganisasjon -
Dep, SB, UiO, KHM.
 Versjon 02.10.17

